

Cuprins

ABREVIERI.....	13
PREFAȚĂ	15
I. GENERALITĂȚI ASUPRA EXCEPȚIILOR PROCESUALE	17
1. Preliminarii	17
2. Excepțiile procesuale, un mijloc pentru soluționarea cu celeritate a procesului civil.....	18
3. Excepțiile procesuale – reglementarea noțiunii, natura juridică, clasificarea excepțiilor și delimitarea de apărările de fond	19
3.1. Reglementarea noțiunii de „excepție procesuală”	19
3.2. Natura juridică a excepțiilor procesuale	21
3.3. Clasificarea excepțiilor procesuale	25
3.4. Delimitarea excepțiilor procesuale de apărările de fond	31
3.4.1. Deosebiri de ordin general între excepțiile procesuale și apărările de fond	31
3.4.2. Excepțiile procesuale și excepțiile de drept material	35
4. Procedura de soluționare a excepțiilor	40
4.1. Modalitatea de invocare și soluționare în fața instanței de fond	40
4.2. Modalitatea de invocare și soluționare a excepțiilor procesuale în căile de atac	48
4.3. Posibilitatea unirii excepției cu administrarea probelor sau cu fondul cauzei	50
4.4. Ordinea de soluționare a excepțiilor procesuale	52
II. INCIDENTE PROCESUALE CARE AFECTEAZĂ CERCETAREA ÎN FOND A ACȚIUNII CIVILE	65
1. Inadmisibilitățile și finele de neprimire	66
1.1. Noțiunea de „inadmisibilitate”	66
1.2. Noțiunea de „fine de neprimire” în dreptul francez	68

6 | Excepțiile procesuale în Codul de procedură civilă

1.3. Sunt lipsurile cererii de chemare în judecată, sesizate în cadrul procedurii de verificare și regularizare a cererii, un fine de neprimire?	72
1.4. Inadmisibilitatea ca excepție procesuală distinctă.....	75
2. Excepția de nulitate a unui act juridic de drept material	79
2.1. Cine poate invoca excepția de nulitate	80
2.2. Natura juridică a excepției de nulitate.....	81
2.3. Obiectul excepției de nulitate.....	82
2.4. Termenul de invocare și prescripția.....	83
2.5. Soluția asupra excepției de nulitate și efectele acesteia	85
3. Excepția de nelegalitate	87
3.1. Natura juridică a excepției de nelegalitate și compararea cu alte incidente procesuale.....	88
3.2. Obiectul excepției de nelegalitate	91
3.3. Procedura de judecată a excepției de nelegalitate.....	95
4. Excepția de neconstituționalitate	97
4.1. Condiții de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate	98
4.2. Procedura de soluționare a excepției de neconstituționalitate	102
5. Cererea de trimitere preliminară la Curtea de Justiție a Uniunii Europene	105
5.1. Generalități	105
5.2. Procedura trimiterii preliminare.....	108
6. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept	114
7. Contestația privind tergiversarea procesului	119
7.1. Motivele pentru care se poate formula contestație.....	119
7.2. Măsurile pe care le poate lua instanța.....	121
7.3. Criterii de determinare a încălcării dreptului la soluționarea procesului într-un termen optim și previzibil	122

III. EXCEPȚIILE PRIVIND CONDIȚIILE DE EXERCITARE A ACȚIUNII CIVILE	124
1. Acțiunea civilă.....	124
1.1. Conceptul de „acțiune civilă”	124
1.2. Concepția modernă: dreptul la acțiune este distinct de dreptul subiectiv material (substanțial)	126

1.3. Unicitatea dreptului la acțiune sau dualitatea sa. Dreptul la acțiune în sens material și dreptul la acțiune în sens procesual	128
1.4. Condițiile de exercitare a acțiunii civile.....	132
2. Excepția lipsei capacității procesuale de folosință	133
2.1. Capacitatea procesuală de folosință a persoanelor fizice.....	134
2.2. Capacitatea procesuală de folosință a persoanelor juridice.....	136
2.3. Excepția lipsei capacității procesuale de folosință	140
3. Excepția lipsei capacității procesuale de exercițiu	141
3.1. Capacitatea procesuală de exercițiu a persoanelor fizice.....	142
3.2. Capacitatea procesuală de exercițiu a persoanelor juridice.....	143
3.3. Excepția lipsei capacității procesuale de exercițiu	145
4. Excepția lipsei calității procesuale	147
4.1. Legitimarea procesuală	147
4.2. Legitimarea procesuală extraordinară.....	149
4.2.1. Legitimarea procesuală a unor organizații și autorități publice.....	149
4.2.2. Legitimarea procesuală în acțiunile colective	152
4.2.3. Legitimarea procesuală în unele situații speciale prevăzute de noul Cod civil.....	154
4.3. Legitimarea procesuală în unele cazuri ce au generat controverse	156
4.3.1. Legitimarea procesuală a statului.....	156
4.3.2. Legitimarea procesuală a executorilor judecătorești și a Oficiului pentru Cadastru și Publicitate Imobiliară.....	162
4.3.3. Legitimarea procesuală a unităților administrativ-teritoriale.....	163
4.4. Transmisiunea calității procesuale	168
4.4.1. Transmisiunea legală a calității procesuale.....	168
4.4.2. Transmisiunea convențională a calității procesuale	171
4.5. Condiții de invocare și soluționare a excepției lipsei calității procesuale	176
5. Excepția lipsei de interes	177
5.1. Condițiile interesului.....	177

6. Excepții legate de formularea unei pretenții sau afirmarea unui drept.....	182
6.1. Excepția prematurității acțiunii.....	185
6.2. Distincția dintre excepția de prematuritate și excepția neîndeplinirii procedurii prealabile	189
6.3. Excepția neîndeplinirii procedurii prealabile	191
6.3.1. Procedura medierii în noul Cod de procedură civilă	195
6.4. Excepția exercitării cu rea-credință a dreptului la acțiune. Excepția abuzului de drept.....	197
 IV. EXCEPȚIA PRESCRIPȚIEI DREPTULUI LA ACȚIUNE.....	206
1. Considerații generale.....	206
2. Dreptul la acțiune – drept autonom sau element al dreptului subiectiv civil?	207
3. Natura juridică a prescripției dreptului la acțiune.....	209
4. Termenele de prescripție extinctivă. Modalitate de calcul.....	213
5. Suspendarea și întreruperea termenelor de prescripție	220
5.1. Suspendarea termenului de prescripție.....	221
5.2. Întreruperea termenului de prescripție extinctivă	226
6. Regimul juridic al excepției prescripției dreptului la acțiune	234
6.1. Caracterul juridic al excepției prescripției dreptului la acțiune	234
6.2. Persoanele care pot invoca excepția prescripției dreptului la acțiune.....	236
6.3. Termenul până la care se invocă excepția prescripției și actul procedural prin care se invocă	238
6.4. Efectele excepției prescripției dreptului la acțiune.....	241
6.5. Regimul juridic al prescripțiilor începute anterior intrării în vigoare a noului Cod civil.....	242
6.5.1. Obligația și posibilitatea instanței de a invoca din oficiu excepția prescripției extinctive și posibilitatea părții de a invoca aceeași excepție în orice stadiu procesual	243
6.5.2. Aplicarea unor cazuri de suspendare și întrerupere a termenului de prescripție din noul Cod civil și a prescripțiilor începute înainte de 1 octombrie 2011	243

V. EXCEPȚIA PRESCRIȚIEI DREPTULUI DE A OBȚINE EXECUTAREA SILITĂ	246
1. Natura juridică a prescripției dreptului de a obține executarea silită	246
2. Regimul juridic al prescripției dreptului de a obține executarea silită	248
2.1. Termenele de prescripție a dreptului de a obține executarea silită	248
2.2. Dreptul de a obține executarea silită și începerea cursului prescripției	249
2.3. Suspendarea termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită	254
2.4. Întreruperea termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită	256
3. Excepția prescripției dreptului de a obține executarea silită	261
3.1. Invocarea prescripției de către sau în fața organului de executare	261
3.2. Invocarea prescripției pe calea acțiunii în constatare	263
3.3. Imposibilitatea invocării din oficiu a prescripției de către instanța de executare cu ocazia încuviințării executării silită	266
3.4. Invocarea excepției prescripției în cadrul contestației la executare	268
VI. AUTORITATEA DE LUCRU JUDECAT	278
1. Noțiune, natura juridică	278
2. „Autoritate de lucru judecat” și „putere de lucru judecat”	280
3. Hotărâri care au autoritate de lucru judecat	284
3.1. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor instanțelor române	284
3.2. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor instanțelor străine	298
3.3. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor arbitrale	303
3.4. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor altor organe jurisdicționale	304
4. Partea din hotărâre care beneficiază de autoritate de lucru judecat	308
5. Autoritatea de lucru judecat în cadrul aceluiași litigiu	313
6. Efectele autorității de lucru judecat	322
6.1. Efectul pozitiv	323

10	Excepțiile procesuale în Codul de procedură civilă	
	6.2. Efectul negativ	329
	6.2.1. Identitatea de obiect	330
	6.2.2. Identitatea de cauză	332
	6.2.3. Identitatea de părți în aceeași calitate	338
	7. Autoritatea de lucru judecat și forța executorie a hotărârii	340
	8. Excepția autorității de lucru judecat	343
	9. Delimitarea autorității de lucru judecat de litispendență	344
	VII. EXCEPȚIA DE LITISPENDENȚĂ	347
	1. Litispendența internă	348
	1.1. Excepția de litispendență	349
	2. Litispendența internațională	359
	VIII. EXCEPȚIA DE CONEXITATE	368
	1. Conexitatea internă	369
	1.1. Condițiile conexității	369
	1.2. Excepția de conexitate. Caracteristici, modalitate de invocare și soluționare	374
	2. Conexitatea internațională	381
	IX. EXCEPȚIILE DE NECOMPETENȚĂ	385
	1. Excepția de necompetență generală a instanțelor judecătorești	387
	1.1. Competența națională a instanțelor române	387
	1.2. Competența generală internațională a instanțelor române	388
	1.3. Excepția de arbitraj	393
	2. Excepțiile de necompetență jurisdicțională	401
	2.1. Excepția de necompetență de specializare (funcțională) a secțiilor sau completelor de judecată	403
	2.2. Excepția de necompetență materială (ratione materiae)	405
	2.3. Excepția de necompetență teritorială absolută	415
	2.4. Excepția de necompetență teritorială relativă	418
	3. Prorogarea convențională a competenței relative	421
	4. Procedura de judecată a excepțiilor de necompetență	424
	5. Procedura verificării din oficiu a competenței în faza de regularizare a cererii de chemare în judecată	428

X. EXCEPȚIA DEPĂȘIRII ATRIBUȚIILOR PUTERII JUDECĂTOREȘTI ÎN RAPORT CU EXCEPȚIA DE NECOMPETENȚĂ.....	432
XI. EXCEPȚIA GREȘITEI COMPUNERI SAU CONSTITUIRI A INSTANȚEI DE JUDECATĂ.....	438
1. Greșita compunere a instanței.....	439
2. Greșita constituire a instanței	445
XII. EXCEPȚIA DE INCOMPATIBILITATE.....	448
1. Incompatibilități generale	448
2. Incompatibilități speciale.....	449
3. Excepția de incompatibilitate	459
XIII. EXCEPȚIA DE PERIMARE.....	462
1. Noțiunea și natura juridică a perimării	462
2. Condițiile perimării	464
3. Excepția perimării	470
4. Perimarea instanței.....	476
5. Perimarea executării silite	477
XIV. NULITATEA ACTELOR DE PROCEDURĂ.....	483
1. Considerații generale asupra nulității actelor de procedură.....	483
2. Clasificarea nulităților în dreptul procesual civil.....	486
3. Teoria actelor de procedură inexistente	495
4. Condițiile de existență a nulității actelor de procedură	498
5. Excepția de nulitate a actelor de procedură	508
5.1. Invocarea nulității pe cale de excepție.....	508
5.2. Modalitatea de soluționare a excepțiilor de nulitate și efectele admiterii acestora.....	515
6. Principalele excepții de nulitate a actelor de procedură.....	519
6.1. Excepția de nulitate a cererii de chemare în judecată.....	519
6.2. Excepția de nulitate a cererii de apel.....	524
6.3. Excepția de nulitate a cererii de recurs	526
6.4. Excepția de nulitate a procedurii de citare sau de comunicare a actelor procedurale	528
7. Procedura anulării cererii de chemare în judecată în faza de regularizare prevăzută de art. 200 NCPC	536
7.1. Natura juridică a măsurii.....	536
7.2. Aprecierea motivelor de nulitate	537

XV. EXCEPȚII PRIVIND NERESPECTAREA TERMENELOR DE DREPT MATERIAL SAU PROCESUAL.....	541
1. Excepția tardivității acțiunii	543
2. Excepții privind nerespectarea termenelor procedurale	549
2.1. Considerații generale asupra excepțiilor ce sancționează nerespectarea termenelor procedurale.....	549
2.2. Cazurile și condițiile generale de invocare a excepțiilor privind nerespectarea termenelor procedurale	551
2.3. Invocarea și constatarea excepțiilor privind termenele procedurale	558
2.4. Efectele admiterii excepțiilor privind nerespectarea termenelor de procedură	561
3. Distincțiile dintre decăderea din drepturile procesuale și decăderea aplicabilă termenelor din dreptul substanțial	563
4. Distincțiile dintre decăderea din drepturile procesuale și prescripția dreptului la acțiune	565
XVI. EXCEPȚIA NETIMBRĂRII CERERII SAU A INSUFICIENTEI TIMBRĂRI	567
1. Taxa de timbru – impediment al liberului acces la justiție?	568
2. Modalitatea de stabilire a taxei de timbru în diferite materii	572
3. Procedura de stabilire și comunicare a taxei de timbru.....	582
4. Excepția netimbrării sau a timbrării insuficiente a cererii	587
XVII. EXCEPȚIA LIPSEI CALITĂȚII DE REPREZENTANT ȘI EXCEPȚIA LIPSEI DOVEZII CALITĂȚII DE REPREZENTANT	592
1. Reprezentarea legală a părților	592
1.1. Reprezentarea legală a persoanelor fizice	593
1.2. Reprezentarea legală a persoanelor juridice.....	596
2. Reprezentarea judiciară	598
3. Reprezentarea convențională.....	598
3.1. Reprezentarea prin mandat ad litem ordinar a persoanelor fizice.....	599
3.2. Reprezentarea prin avocat	602
3.3. Reprezentarea prin mandat ad litem a persoanelor juridice.....	604
4. Excepția lipsei calității de reprezentant (a „puterii de a reprezenta”) și excepția lipsei dovezii calității de reprezentant.....	606
BIBLIOGRAFIE.....	615